

Regional riktlinje för utredning av räknesvårigheter, dyskalkyliutredning

---

Riktlinjer för utförare av hälso- och sjukvård i Region Skåne. Regionala riktlinjer har tagits fram i nära samverkan med berörda sakkunniggrupper. Riktlinjerna är fastställda av hälso- och sjukvårdsdirektören.

Fastställd 2023-10-27
Giltig till 2026-10-27
www.vardgivare.skane.se/vardriktlinjer

Innehållsförteckning

Förord.....	1
Uppdatering.....	2
Förankring och remissyttrande.....	2
Bakgrund.....	2
Samverkan mellan Region Skåne och Skånes Kommuner	3
Utredningsrutiner	3
Remissunderlag för årskurs 4 till och med gymnasiet	3
Remissunderlag för vuxna.....	4
Utredning vid frågeställning dyskalkyli.....	4
Utredningens innehåll	5
Dokumentinformation	6
Arbetsgrupp.....	6
Referenser och länkar.....	7

Förord

Dyskalkyli innebär specifika räkneshårigheter som är medfödda och som inte beror på exempelvis nedsatt kognitiv förmåga och inte heller är sekundära till andra funktionsnedsättningar. Dyskalkyli leder ofta till stora besvär i situationer som innebär räknande eller annan hantering av sifferinformation, både vid studier, i arbetslivet och i vardagen. Tidiga insatser är därför av största vikt.

Inom Region Skåne görs dyskalkyliutredningar vid logopedimottagningarna i Helsingborg, Malmö och Trelleborg samt hos en privat vårdgivare som har avtal med Region Skåne (Konsensus logopedi & KBT). Dyskalkyliutredningar klassas som specialistvård och omfattas av vårdgarantin. Målsättningen med denna regionala riktlinje är att alla medborgare i Region Skåne ska erbjudas dyskalkyliutredning på lika villkor, oavsett vårdgivare.

Malmö 2023-10-27

Pia Lundbom

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Uppdatering

Den ursprungliga versionen togs fram 2016. Vid den senaste uppdateringen 2023 har inga större förändringar gjorts av innehållet jämfört med senast föregående version, men texten har förtydligats.

Förankring och remissyttrande

Riktlinjen har varit på remissrunda till Logopedimottagningarnas enhetschefer i Region Skåne. Lokalt programområde (LPO) Barn och ungdomars hälsa samt Skånes Kompetenscentrum för elever med dyslexi och dyskalkyli (SKED).

Bakgrund

Dyskalkyli innebär specifika räknesvårigheter som inte beror på nedsatt kognitiv förmåga eller är sekundära till andra funktionsnedsättningar. Dyskalkyli leder ofta till stora besvär för den som är drabbad eftersom mycket i vardagen handlar om matematik såsom klockslag, datum, vardagsekonomi, tidtabeller och kartor.¹

Dyskalkyli är medfött men uppmärksammas ofta först när eleven har problem att följa med på matematiklektionerna. Elever i matematiksvårigheter riskerar då att utveckla matematikångest¹, varför det är viktigt att betona de starka sidorna, inte bara de områden där extra stöd behövs.

Ungefär 20–25 procent av skoleleverna får av olika orsaker svårigheter i sin matematikinlärning.² Andelen som har specifika räknesvårigheter/-dyskalkyli är betydligt mindre. En del av dem som har dyskalkyli har även dyslexi och/eller andra funktionsnedsättningar.

Vem som får ställa diagnosen specifik räknesvårighet/dyskalkyli regleras inte i lag, men i praktiken är det oftast logopedier. Dyskalkyliutredningar klassas som specialistvård och omfattas av vårdgarantin.

Sedan 2016 finns ett uppdrag inom Region Skåne att utreda misstänkt dyskalkyli. Dessa utredningar görs på logopedimottagningarna i Helsingborg, Malmö och Trelleborg samt hos en privat vårdgivare som har avtal med Region Skåne (Konsensus logopedi & KBT).

Samverkan mellan Region Skåne och Skånes Kommuner

Skolan har det primära ansvaret för utredning och stöd enligt skollagen.⁴ Specialiserade dyskalkyliutredningar utförs av specialutbildade logoped i Region Skåne.

Från och med 2016-03-01 gäller "Överenskommelse om samverkan mellan Region Skåne och Kommunförbundet Skåne gällande utredning vid misstänkt dyslexi".⁵ ("Kommunförbundet Skåne" ändrade namn till "Skånes Kommuner" år 2020.) Enligt muntlig överenskommelse ingår även dyskalkyli i överenskommelsen. Överenskommelsen beskriver ansvarsfördelning mellan kommun och region och arbetsgången i samband med remiss till logoped för utredning.

Utredningsrutiner

Remissunderlag för årskurs 4 till och med gymnasiet

Skolbarn skall ha fått matematikundervisning under sex terminer och börjat årskurs 4 innan en utredning görs. Barn är ofta ojämnt utvecklade i lågstadiet och en utredning innan årskurs 4 leder sällan eller aldrig till diagnos.⁶

Remissunderlaget ska innehålla:

- Remiss med tydlig frågeställning som skrivs av journalföringspliktig yrkeskategori.
- Fullständigt ifylld blankett "Ansökan om utredning av räkneförmåga gällande elever i årskurs 4 till och med gymnasiet". Blanketten finns på Vårdgivare Skåne.⁷ Av blanketten framgår vilket underlag som ska finnas med i remissen, däribland medicinsk bakgrund inklusive syn och hörsel, information från pedagogisk utredning samt bedömning av psykolog. Remissunderlaget ska ge en bild av elevens styrkor och utmaningar.

Exempel på vad som kan ingå i det pedagogiska underlaget är information om starkare och svagare förmågor i matematikämnet, beskrivning av de matematiska svårigheternas påverkan inom andra

skolämnen och i vardagen, anpassningar och andra insatser samt utfallet av dessa. Ytterligare information kan röra skolnärvaro, skolmedverkan och generell måluppfyllelse, uthållighet och koncentration i klassrums-situationen, muntlig förmåga och språklig förståelse i klassrums-situationen samt läs- och skrivförmåga.

Underlag från psykolog kan exempelvis innehålla information om allmän inlärningsförmåga, minnesförmåga, arbetstakt, eventuell misstanke om eller konstaterade andra svårigheter som har betydelse för matematik-inläringen, skolsituationen och utredningssituationen, eventuellt trauma samt psykisk hälsa. Vilka delar som ingår i detta underlag avgörs av leg psykolog utifrån svårigheternas art och omfattning samt känd information. Dyskalkylidiagnosen fastställs bland annat utifrån ett diskrepanskriterium enligt ICD-10, vilket innebär att det måste finnas en diskrepans mellan generell begåvning och matematisk förmåga samt räkneförmåga.³ Underlaget bör därför också ge information om andra möjliga förklaringsmodeller.

Remissunderlag för vuxna

I detta ska ingå en fullständigt ifylld blankett ”*Ansökan om utredning av räkneförmåga för vuxna*”. Blanketten finns på Vårdgivare Skåne.⁷ Blanketten kan användas som egen vårdbegäran eller som obligatorisk bilaga till remiss från annan vårdgivare.

Utredning vid frågeställning dyskalkyli

Utredningen består av minst två utredningsbesök och vid behov bokas ytterligare besök. Utöver detta erbjuds återkoppling i form av besök, telefonkontakt eller digitalt möte. Patient/vårdnadshavare kan bjuda in personal från skola/arbetsplats till återkopplingen. Utlåtande innehållande sammanfattning av testresultat med slutsatser samt eventuell diagnos och rekommendationer lämnas till patient/vårdnadshavare. Utlåtandet skickas också till remittenten tillsammans med remissvaret om inte annat överenskommit med patient/vårdnadshavare. Efter avslutad utredning avslutas vårdkontakten. För elever inom grundskola och gymnasieskola med diagnostiserad dyskalkyli är Skånes kompetenscentrum för elever med dyslexi och dyskalkyli (SKED) den mottagning som fortsätter att vara rådgivande gentemot elev, vårdnadshavare och skola. Denna kontakt initieras i så fall av elev, vårdnadshavare eller skola.

Dyskalkyli diagnostiseras enligt ICD-10: F81.2 (specifik räknsvårighet), F81.3 (blandad inlärningsstörning, det vill säga samtidig förekomst av dyslexi och dyskalkyli.)³ Det kan även bli aktuellt med andra diagnoser, till exempel dyslexi eller språkstörning, beroende på utredningens utfall.

Utredningens innehåll

Vid en dyskalkyliutredning ska följande förmågor bedömas/testas:

- Aritmetisk förmåga
- Antals- och mängduppfattning
- Talsystemet/taluppfattning
- Lästa/problemlösning
- Visuell förmåga och rumsuppfattning
- Klockan, analog och digital
- Språklig förmåga
- Läsförmåga
- Minnesförmåga
- Reaktions- och processhastighet

Dokumentinformation

	Namn	Position	E-postadress
Huvudförfattare	Helena Fridh	Logoped	Helena.Fridh@skane.se
Fastställt av	Pia Lundbom	Hälso- och sjukvårdsdirektör	Pia.Lundbom@skane.se
Kontaktperson Koncernkontoret	Maria Fridh	Medicinsk rådgivare	Maria.Fridh@skane.se
Administrativ kontaktperson Koncernkontoret	Elisabeth Daulin	Publicist	Elisabeth.Daulin@skane.se

Giltighet

	Giltigt från och med	Giltigt till och med	Ansvarig/huvudförfattare
Ursprunglig version	2016-10-21	2017-02-03	Agneta Ivanov
Revidering	2017-02-04	2017-12-31	Agneta Ivanov
Revidering	2017-11-06	2018-10-31	Agneta Ivanov
Revidering	2018-02-22 2019-05-22	2022-03-31	Anneli Olausson Holmström
Revidering	2023-10-27	2026-10-27	Helena Fridh

Arbetsgrupp

- Skånes universitetssjukhus: Helena Fridh, leg logoped
- Lasarettet Trelleborg: Elin Cedergren, leg logoped
- Helsingborgs lasarett: Ida Nordsjö Dahlgren, leg logoped
- Skånes kompetenscentrum för elever med dyslexi och dyskalkyli: Johanna Pansner, leg logoped

Referenser och länkar

1. Information om dyskalkyli på 1177.se
[Dyskalkyli – att ha svårt att räkna - 1177 \(1177.se\)](http://1177.se)
2. Fokusrapport Dyskalkyli 2015 Stockholms läns landsting
[Fokusrapport Dyskalkyli 2015.pdf \(dyslexi.org\)](http://dyslexi.org)
3. Socialstyrelsen ICD10. Se del 1-A00-G99 (kapitel 1–6), sid 208
[Internationell statistisk klassifikation av sjukdomar och relaterade hälsoproblem.pdf \(socialstyrelsen.se\)](http://socialstyrelsen.se)
4. [Skollag \(riksdagen.se\)](http://riksdagen.se) (2010:800) Svensk författningssamling 2010:800
5. Överenskommelse om samverkan mellan Region Skåne och Kommunförbundet Skåne gällande utredning vid misstanke om dyslexi. Se underrubriker, Övriga regionala överenskommelser, Utredning vid misstanke om dyslexi.
[Samverkansavtal - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](http://skane.se)
6. Information om dyskalkyliutredningar från Danderyds sjukhus
[Dyskalkyli - specifika räknsvårigheter - Danderyds sjukhus \(ds.se\)](http://ds.se)
7. Blanketter vid remittering för utredning av misstänkt dyskalkyli, se avsnitt Dokument och länkar
[Öron-, näs- och halssjukdomar, vårdriktlinjer - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](http://skane.se)